

Nr 45.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till riksdagen angående försäljning av vissa kronoegendomar och upplåtande av lägenheter från sådana egendomar; given Stockholms slott den 19 februari 1915.

Under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen medgiva,

1:o

att, sedan kronolägenheten Mällösa nr 1, 2 i Vallentuna socken av Stockholms län blivit delad i fem lägenheter i huvudsaklig överensstämmelse med domänstyrelsens, i statsrådsprotokollet omförmälda förslag, dessa lägenheter må var för sig upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

2:o

att ett i statsrådsprotokollet omförmäلت område om 3.200 hektar må från förra militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Stora Tidö nr 2 i Hammarby socken av Södermanlands län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

3:o

att lägenheten Ekberget må med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Skullebo nr 1 i Skeda

socken av Östergötlands län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

4:o

att lägenheten Sjöhall eller Olofstorp nr 3, en äng, i Viby socken av Östergötlands län ävensom två till förra militiebostället 1 mantal Olofstorp nr 1 i samma socken och län hörande lägenheter, den ena benämnd Lilla Rödjan och den andra omfattande ägofigurerna nr 267 och del av nr 268 å en i statsrådsprotokollet omförmäld karta, må var för sig med i samma protokoll angivet område upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, med rätt för slaktaren Jakob Anders Orest att erhålla hembud å sistnämnda lägenhet;

5:o

att ett i statsrådsprotokollet omförmäلت, till förra länsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal Reaby nr 3 Smeagård eller Smedgård i Gränna socken av Jönköpings län hörande utskifte må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

6:o

att lägenheterna Johanstorp och Åmmarp må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Redeby nr 2 Mellangården i Askeryds socken av Jönköpings län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med förbehåll, beträffande lägenheten Åmmarp, om rätt för stamhemmanets innehavare att fritt begagna den genom lägenheten ledande väg;

7:o

dels att ett i statsrådsprotokollet omförmäلت, till förra militiebostället 1 mantal Jordstorp nr 3 och 5 Mellangård och Södergård jämte Djurberg nr 1 Måns, en utjord, i Gränna socken av Jönköpings län hörande utskifte må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

dels ock att den till samma egendom hörande lägenheten Riddersberg må med i samma protokoll angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med rätt för lägenhetens innehavare till fri utfartsväg över stamhemmanets ägor;

8:o

att lägenheterna Norratorp, Gransholmen, Björklyckan och Granhult må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället Tofta nr 5 Simsagård med Tofta nr 6 Olsagård och Tofta nr 8 Bränne Nilssonsgård om tillsammans 1 mantal i Tegnaby socken av Kronobergs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med rätt dels för lägenheternas innehavare till fria utfartsvägar över stamhemmanets ägor dels ock för August Fernvall att erhålla hembud å lägenheten Gransholmen;

9:o

att ett i statsrådsprotokollet omförmält område må från den kronoparken Skogsholm tillagda förra hospitalslägenheten nr 108 Sandhedsskogen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

10:o

att fjorton med litt. Ab—Ao betecknade lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället $\frac{3}{4}$ mantal Alestad nr 6, 10, 11, 15 i Östra Kärrstorps socken av Malmöhus län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, med iakttagande att lägenheten litt. Ao försäljes tillsammans med de till kronoegendomarna Alestad nr 7, 8 samt Alestad nr 9 hörande andelar i Svartemosse;

11:o

att fyra med litt. Bb, Bc, Bd och Be betecknade lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militie-

bostället $\frac{1}{2}$ mantal Alestad nr 7, 8 i Östra Kärrstorps socken av Malmöhus län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, med iakttagande att lägenheten litt. Bd försäljes tillsammans med de till kronoegendomarna Alestad nr 6, 10, 11, 15 och Alestad nr 9 hörande andelar i Svartemosse;

12:o

att de till förra militiebostället $\frac{1}{8}$ mantal Alestad nr 9 i Östra Kärrstorps socken av Malmöhus län hörande utmarksskiftet och torvmosskiftet må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, med iakttagande att torvmosskiftet försäljes tillsammans med de till kronoegendomarna Alestad nr 6, 10, 11, 15 och Alestad nr 7, 8 hörande andelar i Svartemosse;

13:o

dels att ett till förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Råset nr 2 i Östra Åspinge socken av Malmöhus län hörande område, innefattande ägofigurerna nr 163—188 å en i statsrådsprotokollet omförmäld karta, må med i samma protokoll angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

dels ock att återstoden av egendomens hemskifte, vilken återstod omfattar ägofigurerna nr 1—162 å nämnda karta, må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

14:o

dels att det till förra militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Ramsåsa nr 12 i Ramsåsa socken av Malmöhus län hörande skiftet i Västra mosse må med i statsrådsprotokollet angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

dels ock att ett i statsrådsprotokollet omförmäلت område om 1.303 hektar må från förra militiebostället $\frac{3}{8}$ mantal Ramsåsa nr 21 i nämnda

socken och län försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

15:o

att elva, med litt. B—L betecknade lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 $\frac{1}{4}$ mantal Skärnhem nr 1 i Svarteborgs socken av Göteborgs och Bohus län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med rätt för lägenheternas innehavare att fritt begagna det å egendomens västra del befintliga vattningsställe;

16:o

att lägenheterna Laskskog, Smitterud och Maderna må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 1 mantal Stäckelanda nr 2 Södra i Högsäters socken av Älvsborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med förbehåll beträffande lägenheten Laskskog om rätt för Sara Andersdotter att under sin återstående livstid utan avgäld bebo ett henne tillhörigt boningshus å lägenhetens ägor samt nyttja tomtplats och kålgårdsland därtill;

17:o

att tio i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheter må var för sig med i samma protokoll angivet område från förra militiebostället 2 mantal Björserud nr 1 och 2 jämte Hagen nr 1, en utjord, i Sundals-Ryrs socken av Älvsborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med iakttagande av i statsrådsprotokollet omförmälda, av uppskattningsmännen och domänstyrelsen föreslagna villkor och förbehåll;

18:o

att de till förra militiebostället 1 mantal Götlunda nr 5 och 6 Nol- och Lillegården i Götlunda socken av Skaraborgs län hörande lägenheterna Karlstorp nr 1, Karlstorp nr 2 och Karlstorp nr 3 samt Katerbomosse må, sistnämnda lägenhet sedan kronan inlöst ett bonings-

hus, som boställets arrendator där har under uppförande, var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från bostället upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

19:o

att fem i statsrådsprotokollet omförmälda lägenheter må var för sig med i statsrådsprotokollet angivet område från förra militiebostället 2 $\frac{1}{4}$ mantal Kungslena nr 1 och 2 Bossgården samt Kungslena nr 3 Lunden i Kungslena socken av Skaraborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

20:o

att fyra i statsrådsprotokollet omförmälda, till förra militiebostället 1 mantal Hasslum nr 1 Sörgården i Skövde socken av Skaraborgs län hörande lägenheter må, torpet Svea eller Granbacken sedan kronan inlöst den boställets arrendator tillhöriga nybyggda ladugården därstädes, var för sig med i samma protokoll angivet område från bostället upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar; samt

21:o

att, sedan förra militiebostället 1 mantal Björka nr 1 i Östra Fågelviks socken av Värmlands län blivit delat i åtta lotter i huvudsaklig överensstämmelse med uppskattningsmännens i statsrådsprotokollet omförmälda förslag, lotten A, omfattande huvudgården, må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor samt övriga sju lotter upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

De till dessa ärenden hörande handlingar och kartor skola tillhandahållas riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Johan Beck-Friis.

*Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans
Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den
19 februari 1915.*

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern HAMMARSKJÖLD,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena WALLENBERG,
Statsråden: HASSELROT,
VON SYDOW,
friherre BECK-FRIIS,
STENBERG,
LINNÉR,
MÖRCKE,
VENNERSTEN,
WESTMAN,
BROSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet friherre Beck-Friis anhöll att få underställa Kungl. Maj:ts prövning åtskilliga ärenden angående försäljning av kronoegendomar eller upplåtande av lägenheter från dylika egendomar, vilka ärenden syntes bör föranleda framställning till riksdagen, samt anförde härom följande.

1:o.

Förra ängsvaktarbostället Mällösa nr 2, en lägenhet, och Mällösa kronoäng i Vallentuna socken av Stockholms län äro utarrenderade till den 14 mars 1916, Mällösa nr 2 för ett årligt arrende av 170 kronor samt kronoängen i 11 olika lotter för årliga arrenden av tillhoppa 1,168 kronor. Lägenheterna, som äro belägna intill varandra omkring en mil

[1.]
*Lägenheten
Mällösa nr 1,
2 i Stockholms
län.*

från Rosersbergs och Väsby järnvägsstationer, innehålla en sammanlagd areal av 61.2675 hektar, därav 56.6085 hektar tomt och åker, 3.8990 hektar avrösningsjord och 0.7600 hektar impediment. Lägenheten Mällösa nr 2 är bebyggd med kronan tillhöriga byggnader, under det att kronoängen är obebyggd.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att såväl lägenheten Mällösa nr 2 som kronoängen måtte säljas, den senare fördelad i nuvarande 11 lotter. Domänstyrelsen har emellertid ansett dessa lotter för små till egna hem. Domänintendenten har därför på anmodan uppgjort nytt delningsförslag, vari de förut föreslagna 12 försäljningslotterna, upptagna å en av distriktslantmätaren O. Bagger-Jørgensen år 1913 upprättad karta, sammanförts sålunda:

Lägenhetens nr	Består av	Areal hektar	Saluvärde kronor
1	Mällösa nr 2 samt III och IV	14.5335	7,890
2	I, II och IX	16.6230	4,030
3	V, VI och VII	14.9500	4,725
4	VIII	5.4600	1,755
5	X och XI	8.9510	4,005

Såsom gemensam mark skulle avsättas väg och avloppsgrav om tillhoppa 0.7500 hektar.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava tillstyrkt detta förslag.

Kammarkollegiet har numera förordnat, att lägenheterna skola i jordeboken sammanföras till en under benämning Mällösa nr 1, 2.

Jag biträder domänstyrelsens förslag till denna lägenhets disposition och hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, sedan kronolägenheten Mällösa nr 1, 2 i Vallentuna socken av Stockholms län blivit delad i fem lägenheter i huvudsaklig överensstämmelse med domänstyrelsens förslag, dessa lägenheter må var för sig upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

2:o.

Förra militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Stora Tidö nr 2 i Hammarby socken av Södermanlands län är utarrenderat till den 14 mars 1917 för 650 kronor om året. Dess areal är 31.025 hektar, därav 28.080 hektar tomt och åker, 2.605 hektar betesmark och 0.340 hektar impediment. Ågorna äro delade i två skiften: hemskiftet, beläget 5 kilometer från Eskilstuna, och ett obebyggt område, utgörande egendomens andel i Storängen samt beläget 8 kilometer från nämnda stad.

[2.]
Stora Tidö nr
2 i Söderman-
lands län.

Uppskattningsmännen hava hemställt, att sistnämnda område, innefattande ägofigurerna nr 47—52 å en av förste lantmätaren G. Indebetou år 1913 upprättad karta över egendomen med en areal av 3.200 hektar åker och saluvärderat till 1,500 kronor, måtte försäljas.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava tillstyrkt detta områdes försäljning.

På grund härav hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att omförmälda område om 3.200 hektar må från förra militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Stora Tidö nr 2 i Hammarby socken av Södermanlands län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

3:o.

Förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Skullebo nr 1 i Skeda socken av Östergötlands län är utarrenderat till den 14 mars 1917 för 650 kronor om året. Dess areal är 126.570 hektar, därav 25.087 hektar åker, 1.818 hektar äng, 98.505 hektar avrösningsjord och 1.160 hektar impediment. Det är beläget 1.2 mil från Brokinds järnvägsstation.

[3.]
Skullebo nr 1
i Östergöt-
lands län.

Å egendomen finnes en lägenhet, benämnd Ekberget, försedd med åbyggnader, tillhörande lägenhetens innehavare Samuel August Samuelsson, som anhållit att få köpa lägenheten.

Uppskattningsmännen hava avstyrkt Samuelssons framställning samt såsom skäl härför framhållit, att lägenheten vore belägen helt nära huvudgården, som saknade arbetarbostad, vartill just lägenheten lämpade sig, samt att olämpliga ägogränser kring stambemmanet syntes skola uppkomma genom lägenhetens upplåtande. Om likväl denna ansåges böra

säljas, borde den omfatta ägofigurerna nr 100—110 samt del av nr 93 å en av extra lantmätaren J. Stånggren år 1913 upprättad karta över egendomen, varigenom lägenhetens areal bleve 4.624 hektar, därav 0.629 hektar åker, 0.095 hektar äng, 3.895 hektar avrösningsjord och 0.005 hektar impediment. Lägenheten värderades med denna areal till 825 kronor, varav 400 kronor för växande skog.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har ansett upplåtelse av lägenheten icke böra äga rum, varemot domänstyrelsen ansett de mot upplåtelsen anförda skälen ej nog vägande.

I likhet med domänstyrelsen anser jag lägenheten Ekberget böra försäljas och hemställer därför, att Elders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheten Ekberget må med här ovan angivet område från förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Skullebo nr 1 i Skeda socken av Östergötlands län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

4:o.

[4.]
Olofstorp nr
1 och 3 i
Östergötlands
län.

Förra militiebostället 1 mantal Olofstorp nr 1 med Olofstorp nr 3, en äng, i Viby socken av Östergötlands län är utarrenderat till den 14 mars 1915 för 700 kronor om året. Dess areal är 43.8615 hektar, därav 31.6285 hektar tomt och åker, 0.5400 hektar äng och odlingsmark, 11.3700 hektar avrösningsjord och 0.3230 hektar impediment. Huvudgården är belägen 2 kilometer från Mantorps järnvägsstation och ängen 4 kilometer från gården samt 6 kilometer från stationen.

Uppskattningsmännen hava, under hänvisning till en av extra lantmätaren J. Stånggren år 1914 upprättad karta över egendomen, föreslagit, att från egendomen måtte upplåtas *dels* lägenheten Sjöhall, motsvarande omförmälda äng, Olofstorp nr 3, innefattande ägofigurerna nr 283—317 med en areal av 4.4110 hektar och ett saluvärde av 1,680 kronor, *dels* en å kartan med heldragen röd gränslinje utmärkt lägenhet, omfattande ägofigurerna nr 267 och del av nr 268 med en areal av 0.9195 hektar och ett saluvärde av 555 kronor, *och dels* lägenheten Lilla Rödjan, innefattande ägofigurerna nr 142—146 med en areal av 0.8600 hektar och ett saluvärde av 505 kronor. Saluvärdet å Sjöhall eller Olofstorp nr 3 är beräknat under förutsättning, att köparen skall gälda å lägen-

heten belöpande kostnader för ett dikningsföretag, avseende det s. k. Uljebergsdiket. Såsom köpare av den lägenhet, som skulle bestå av ägofigurerna nr 267 och del av nr 268, har anmält sig slaktaren Jakob Anders Orest, som äger bredvidliggande bebyggda lägenheten Karlstorp om 1.5 hektar åker och önskar förstora densamma. Byggnaderna å Sjöhall tillhöra egendomens arrendator och äro förfallna. Byggnaderna å Lilla Rödjan tillhöra lägenhetens innehavare.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava tillstyrkt uppskattningsmännens förslag, varvid domänstyrelsen meddelat, att styrelsen låtit ombesörja egendomens skötsel och vård till den 14 mars 1916.

På grund av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheten Sjöhall eller Olofstorp nr 3, en äng, i Viby socken av Östergötlands län ävensom två till förra militiebostället 1 mantal Olofstorp nr 1 i samma socken och län hörande lägenheter, den ena benämnd Lilla Rödjan och den andra omfattande ägofigurerna nr 267 och del av nr 268 å ovanberörda karta, må var för sig med ovan angivet område upplätas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, med rätt för slaktaren Jakob Anders Orest att erhålla hembud å sistnämnda lägenhet.

5:o.

Sedan Kungl. Maj:t den 28 februari 1914 förordnat, att länsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal Reaby nr 3 Smeagård eller Smedgård i Gränna socken av Jönköpings län skulle från och med den 14 mars 1914 indragas till statsverket, har domänstyrelsen låtit ombesörja boställets skötsel och vård till den 14 mars 1916, varvid bostället betingat ett årligt arrende av 800 kronor. Dess areal är 57.198 hektar, därav 18.947 hektar tomt och åker, 4.530 äng, 32.980 hektar skogsmark och 0.741 hektar impediment. Ägora ligga i två skiften, hemskiftet, beläget 6 kilometer från Gränna, och utskiftet, beläget omkring 15 kilometer från hemskiftet. Utskiftet består av 9.660 hektar skogsmark och är å en år 1914 av extra lantmätaren K. E. F. Lilliecrona upprättad karta över egendomen betecknat såsom ägofiguren nr 112.

[5.]
Reaby nr 3
i Jönköpings
län.

Uppskattningsmännen hava föreslagit utskiftets försäljning och åsatt detsamma ett saluvärde av 6,160 kronor, därav 5,775 kronor för växande skog. Kungl. Maj:ts befallningshavande har biträtt detta förslag.

Överjägmästaren har meddelat, att utskiftet icke angränsar någon annan kronans skogsmark, samt ansett skogsbruk för kronans räkning icke kunna där med fördel idkas på grund av utskiftets ringa areal och avlägsna läge. Då därjämte arrendevärdet, 15 kronor, syntes skäligen klen i förhållande till försäljningsvärdet, har överjägmästaren tillstyrkt utskiftets försäljning. Även domänstyrelsen har ansett utskiftet böra säljas.

Då jag ansluter mig till myndigheternas åsikt i detta avseende, hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande, till förra länsmansbostället $\frac{1}{2}$ mantal Reaby nr 3 Smeagård eller Smedgård i Gränna socken av Jönköpings län hörande utskifte må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor.

6:o.

[6.]
Redeby nr 2
i Jönköpings
län.

Förra militiebostället 1 mantal Redeby nr 2 Mellangården med $\frac{1}{8}$ mantal Åsnaryd nr 1 i Askeryds socken av Jönköpings län är utarrenderat till den 14 mars 1916 för 850 kronor om året. Dess areal är 274.137 hektar, därav 34.292 hektar tomt och åker, 32.461 hektar äng, 205.833 hektar betes- och skogsmark samt 1.551 hektar impediment. Bostället är beläget 15 kilometer från Eksjö.

Uppskattningsmännen hava, under hänvisning till en av extra lantmätaren Paul Wagenius år 1912 upprättad karta över egendomen, föreslagit, att lägenheten Johanstorp måtte med en areal av 7.640 hektar, innefattande ägofigurerna nr 82 b—95 samt del av nr 69, samt ett saluvärde av 1,165 kronor upplåtas till eget hem. Lägenhetens hus tillhöra lägenhetens innehavare. Däremot ansågo uppskattningsmännen, att torpet Åmmarp icke borde försäljas på grund av att dess areal, särskilt av skogsmark, vore ganska stor.

Kungl. Maj:ts befallningshavande, som tillstyrkt upplåtelse av Johanstorp, har ansett även Åmmarp böra säljas, dock med lämplig minskning i arealen. Överjägmästaren har avstyrkt försäljning av Åmmarp helt eller delvis. Domänstyrelsen har låtit ombesörja uppskattning av detta torp med viss begränsning av dess område. Därvid har

torpet, med en areal av 21.670 hektar, därav 10.393 hektar betes- och skogsmark, åsatts ett saluvärde av 4,600 kronor, därav 1,825 kronor för växande skog. Husen å torpet tillhöra kronan utom några smärre hus, tillhöriga arrendatorn, vilka borde undantagas vid försäljningen. Förbehåll borde göras om rätt för huvudgården att fritt begagna den genom torpet ledande vägen.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava icke haft något att erinra mot detta förslag. Såväl Johanstorp som Åmmarp ligga å ägorna till Redeby nr 2.

Jag biträder domänstyrelsens förslag och får på grund av vad sälunda förekommit hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheterna Johanstorp och Åmmarp må var för sig med här ovan angivet område från förra militiebostället 1 mantal Redeby nr 2 Mellangården i Askeryds socken av Jönköpings län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med förbehåll, beträffande lägenheten Åmmarp, om rätt för stamhemmanets innehavare att fritt begagna den genom lägenheten ledande väg.

7:o.

Förra militiebostället 1 mantal Jordstorp nr 3 och 5 Mellangård och Södergård jämte Djurberg nr 1 Måns, en utjord, i Gränna socken av Jönköpings län är utarrenderat till den 14 mars 1917 för 900 kronor om året. Dess areal är 116.485 hektar, därav 26.974 hektar tomt och åker, 6.670 hektar äng, 82.300 hektar skogs- och hagmark samt 0.541 hektar impediment. Hemskitet är beläget 3 kilometer från Gränna. Ett utskifte ligger 13 kilometer från gården.

[7.]

Jordstorp nr 3
och 5 jämte
Djurberg nr 1
i Jönköpings
län.

Uppskattningsmännen hava, under hänvisning till en av extra lantmätaren K. E. F. Lilliecrona år 1914 upprättad karta över egendomen, föreslagit till försäljning *dels* förenämnda utskifte, innefattande ägofiguren nr 189 med en areal av 14.500 hektar skogsmark och saluvärderat till 3,405 kronor, därav 2,825 kronor för växande skog, *dels ock* lägenheten Riddersberg med en areal av 2.745 hektar, innefattande ägofigurerna nr 181—186 och del av nr 187, samt värderad till 620 kronor. Riddersberg är

försett med hus, tillhöriga lägenhetens innehavare. Lägenheten borde tillförsäkras fri utfartsväg över huvudgårdens ägor.

Kungl. Maj:ts befallningshavande, överjägmästaren och domänstyrelsen hava biträtt detta förslag.

Jag instämmer med myndigheterna och hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att omförmälda, till förra militiebostället 1 mantal Jordstorp nr 3 och 5 Mellangård och Södergård jämte Djurberg nr 1 Måns, en utjord, i Gränna socken av Jönköpings län hörande utskifte må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor;

dels ock att den till samma egendom hörande lägenheten Riddersberg må med här ovan angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med rätt för lägenhetens innehavare till fri utfartsväg över stamhemmanets ägor.

S:o.

[8.]
Tofta nr 5, 6
och 8 i Krono-
bergs län.

Förra militiebostället Tofta nr 5 Simsagård med Tofta nr 6 Olsagård och Tofta nr 8 Bränne Nilssonsgård om tillsammans 1 mantal i Tegnaby socken av Kronobergs län är utarrenderat till den 14 mars 1916 för 950 kronor om året. Dess inägoareal är 99.027 hektar, därav 45.779 hektar tomt och åker, 40.441 hektar äng, 11.874 hektar avrösningsjord och 0.933 hektar impediment. Härtill kommer skogsmark med en areal av omkring 275 hektar. Bostället är beläget 5 kilometer från Tegnaby järnvägsstation och 15 kilometer från Växjö.

Uppskattningsmännen hava, under hänvisning till en av extra lantmätaren Karl Mohlin år 1912 upprättad karta över egendomen, föreslagit följande lägenheter till försäljning, nämligen: Norratorp, innefattande ägofigurerna nr 287—313 med en areal av 10.022 hektar, saluvärderad till 1,960 kronor; Gransholmen, innefattande ägofigurerna nr 314—338 och del av nr 286 med en areal av 9.878 hektar och ett saluvärde av 2,220 kronor; Björklyckan, innefattande ägofigurerna nr nr 339—347 med en areal av 9.946 hektar och ett saluvärde av 1,660

kronor, samt Granhult, innefattande ägofigurerna nr 144—162 med en areal av 12.527 hektar och ett saluvärde av 2,770 kronor. Lägenheterna Norratorp, Gransholmen och Granhult äro bebyggda med staten tillhöriga hus: å Norratorp finns även en backstuga, tillhörig enskild person, vilken stuga är obebodd och anses böra nedrivas. Husen å Björklyckan tillhöra lägenhetens innehavare.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har biträtt uppskattningsmännens förslag.

Jämväl domänstyrelsen har anslutit sig till detta förslag i fråga om Norratorp, Björklyckan och Granhult, allenast med tillägg att lägenheterna borde tillförsäkras fria utfartsvägar över stamhemmanet. Beträffande Gransholmen har styrelsen anfört, att, då innehavaren av detta torp icke innehaft detsamma så länge, att det i händelse av försäljning kunde hembjudas honom, det borde tillsvidare bibehållas i kronans ägo.

I fråga om försäljning av lägenheterna Norratorp, Björklyckan och Granhult instämmer jag med myndigheterna. Torparen å Gransholmen, August Fernvall, som vid arrendetidens slut icke kommer att hava innehaft torpet mer än 4 år, är icke enligt gällande bestämmelser hembudsberättigad. Han har dock begärt att få efter hembud inköpa lägenheten. Uppskattningsmännen hava föreslagit, att lägenheten måtte säljas under hand, d. v. s. genom infordrande av anbud. Då lägenheten synes vara lämplig till eget hem, samt frågan om lägenhetsupplåtelse från egendomen i allt fall torde böra underställas riksdagen, synes mig saken kunna enklast lösas på sådant sätt, att hembuds rätt i detta särskilda fall medgives Fernvall. Även Gransholmen bör tillförsäkras fri utfartsväg.

Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheterna Norratorp, Gransholmen, Björklyckan och Granhult må var för sig med här ovan angivet område från förra militiebostället Tofta nr 5 Simsagård med Tofta nr 6 Olsagård och Tofta nr 8 Bränne Nilssonsgård om tillsammans 1 mantal i Tegnaby socken av Kronobergs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med rätt dels för lägenheternas innehavare till fria utfartsvägar över stamhemmanets ägor dels ock för August Fernvall att erhålla hembud å lägenheten Gransholmen.

9:o.

[9.]
Lägenheten nr
108 Sandheds-
skogen under
Skogsholms
kronopark i
Gottlands län.

P. Pettersson i Djupkvia, Visborgsslätt, har gjort framställning att få inköpa en del av indragna hospitalslägenheten nr 108 Sandhedsskogen i Västerhejde socken av Gottlands län, vilken hospitalslägenhet är tillagd kronoparken Skogsholm.

Det område, Pettersson önskar förvärva, motsvaras av ägofiguerna nr 11—14 samt en del av figuren nr 7 å en av extra jägmästaren Herman Nyman åren 1898—1899 upprättad skogsindelningsskarta över kronoparken Skogsholm och omfattar 3.85 hektar. Nästan hela området arrenderas av sökanden sedan den 14 mars 1895 och 1896. Årliga arrendeavgälden utgör 78 kronor, och arrendet utgår den 14 mars 1915. Åbyggnaderna på arrendelotten tillhöra sökanden.

Saluområdet är beläget vid allmän väg på ungefär 4 kilometers avstånd från Visby samt i utkanten av kronoparken Skogsholm.

Vederbörande överjägmästare anser saluområdet hava ett värde av omkring 2,300 kronor, vilken summa Pettersson även förklarar sig villig betala.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava tillstyrkt försäljning av ifrågavarande område.

Jag får på grund härav hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ifrågavarande område må från den kronoparken Skogsholm tillagda förra hospitalslägenheten nr 108 Sandhedsskogen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

10:o.

[10.]
Alestad nr 6,
10, 11, 15 i
Malmöhus
län.

Förra militiebostället $\frac{3}{4}$ mantal Alestad nr 6, 10, 11, 15 i Östra Kärrstorps socken av Malmöhus län har under arrendeperioden den 14 mars 1893—den 14 mars 1913 lämnat 2,700 kronor i årligt arrende. Under den tid av två år, som egendomen därefter utarrenderats i avvaktan på arrendeledighet för de angränsande bägge kronoegendomarna Alestad nr 7, 8 samt Alestad nr 9, har betingats en arrendeavgift av 3,010 kronor. Egendomens areal är 121.177 hektar, därav 90.935 hektar tomt och åker, 28.419 hektar äng samt 1.823

hektar impediment. Den är belägen 5 kilometer från Bjärsjölagårds järnvägsstation. Egendomen är fördelad i fyra skiften: hemskiftet, Linneskogsskiftet, fäladsskiftet och torvmosskiftet eller egendomens andel i Svartemosse.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att följande å en av distriktslantmätaren Nils R. Appelgren år 1911 upprättad karta över egendomen med röda gränslinjer utmärkta lägenheter måtte säljas.

Lägenhetens litt.	Areal i hektar	Saluvärde kronor	Lägenhetens litt.	Areal i hektar	Saluvärde kronor
Ab	2.690	1,734	Ai	6.090	2,595
Ac	2.374	1,528	Aj	8.662	4,230
Ad	1.910	1,194	Ak	0.087	391
Ae	1.817	856	Al	0.049	220
Af	8.801	3,025	Am	0.076	342
Ag	8.876	2,724	An	0.079	200
Ah	5.525	2,755	Ao	0.659	123

Av dessa lotter äro litt. Ab, Ac, Ad, Ah och Ao obebyggda och de övriga försedda med innehavarna tillhöriga byggnader.

Lägenheten litt. Ao, som utgör egendomens andel i Svartemosse, torde säljas tillsammans med torvmosskiftena till kronoegendomarna Alestad nr 7, 8 samt Alestad nr 9.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava icke haft något att erinra mot förslaget till försäljning av ovannämnda lägenheter. Domänstyrelsen har meddelat, att styrelsen låtit ombesörja skötsel och vård av egendomen till den 14 mars 1916.

Under återopande av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att fjorton med litt. Ab—Ao betecknade lägenheter må var för sig med här ovan angivet område från förra militiebostället $\frac{3}{4}$ mantal Alestad nr 6, 10, 11, 15 i Östra Kärrstorps socken av Malmöhus län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, med iakttagande att lägenheten litt. Ao försäljes tillsammans med de till kronoegendomarna Alestad nr 7, 8 samt Alestad nr 9 hörande andelar i Svartemosse.

11:o.

[11.]
Alestad nr 7,
8 i Malmö-
hus län.

Förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Alestad nr 7, 8 i Östra Kärrstorps socken av Malmöhus län är utarrenderat till den 14 mars 1915 för 1,570 kronor om året. Dess areal är 73.482 hektar, därav 58.467 hektar tomt och åker, 13.447 hektar äng och 1.568 hektar impediment. Det är beläget 7 kilometer från Bjärsjölagårds och Vollsjö järnvägsstationer.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att följande lägenheter måtte upplåtas med nedan angivna arealer enligt en av distriktslantmätaren Nils R. Appelgren år 1911 upprättad karta över egendomen, nämligen: litt. Bb, innefattande ägofigurerna nr 65—91 och 93 samt del av nr 64 med en areal av 14.550 hektar och ett saluvärde av 3,596 kronor, innehavare Sven Andersson; litt. Bc, innefattande ägofigurerna nr 48—63 med en areal av 10.049 hektar och ett saluvärde av 3,458 kronor, innehavare Johannes Bengtsson; litt. Bd, innefattande ägofigurerna nr 96 och 97 med en areal av 0.503 hektar, obebyggd; samt litt. Be, innefattande ägofigurerna nr 8 och del av nr 9 med en areal av 0.045 hektar och ett saluvärde av 180 kronor, innehavare Lars Persson. Andersson, Bengtsson och Persson äga husen å resp. lägenheter. Litt. Bd, som utgöres av ett torvmosskifte i Svartemosse, borde säljas tillsammans med torvmosslotterna till kronoegendomarna Alestad nr 6, 10, 11, 15 och Alestad nr 9. Saluvärdena å lotterna litt. Bb och Be hade föreslagits så låga som skett med hänsyn till markens svaga beskaffenhet, det avlägsna läget av det skifte, varå de vore belägna, samt deras långa och högst besvärliga utfartsväg.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava tillstyrkt de föreslagna upplåtelseerna, varvid domänstyrelsen meddelat, att styrelsen gått i författning om skötsel och vård av egendomen till den 14 mars 1916.

Under återopande av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att fyra med litt. Bb, Bc, Bd och Be betecknade lägenheter må var för sig med här ovan angivet område från förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Alestad nr 7, 8 i Östra Kärrstorps socken av Malmöhus län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter

från vissa kronoegendomar, med iakttagande att lägenheten litt. Bd försäljes tillsammans med de till kronoegendomarna Alestad nr 6, 10, 11, 15 och Alestad nr 9 hörande andelar i Svartemosse.

12:o.

Förra militiebostället $\frac{1}{8}$ mantal Alestad nr 9 i Östra Kärrstorps socken av Malmöhus län är utarrenderat till den 14 mars 1915 för 650 kronor om året. Dess areal är 25.835 hektar, därav 17,129 hektar tomt och åker, 8.197 hektar äng och 0.509 hektar impediment. Det är beläget 5 kilometer från Bjärsjölagårds järnvägsstation. Egendomen är fördelad i fyra skiften: hemskiftet, utmarksskiftet, Linneskogsskiftet och torvmosskiftet eller egendomens andel i Svartemosse.

[12.]
Alestad nr 9
i Malmöhus
län.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att utmarksskiftet och torvmosskiftet måtte försäljas. Utmarksskiftet omfattar å en av distriktslantmätaren Nils R. Appelgren år 1911 upprättad karta över egendomen ägofigurerna nr 11—21 om 7.452 hektar och har saluvärderats till 2,950 kronor. Torvmosskiftet omfattar å samma karta ägofigurerna nr 23—25 om 0.142 hektar och har värderats till 26 kronor. Sistnämnda skifte borde säljas tillsammans med torvmosskiftena till kronoegendomarna Alestad nr 6, 10, 11, 15 och Alestad nr 7, 8.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava tillstyrkt de föreslagna upplåtelseerna. Domänstyrelsen har meddelat, att styrelsen gått i författning om besörjande av egendomens skötsel och vård till den 14 mars 1916.

På grund av vad i ärendet förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att de till förra militiebostället $\frac{1}{8}$ mantal Alestad nr 9 i Östra Kärrstorps socken av Malmöhus län hörande utmarksskiftet och torvmosskiftet må var för sig med här ovan angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar, med iakttagande att torvmosskiftet försäljes tillsammans med de till kronoegendomarna Alestad nr 6, 10, 11, 15 och Alestad nr 7, 8 hörande andelar i Svartemosse.

13:o.

[13.]
Råset nr 2 i
Malmöhus
län.

Förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Råset nr 2 i Östra Äspinge socken av Malmöhus län är utarrenderat till den 14 mars 1916 för 700 kronor om året. Dess areal är 109.365 hektar, därav 18.288 hektar tomt och åker, 90.590 hektar äng och odlingsmark samt 0.487 hektar impediment. Det är beläget 11 kilometer från Hörby och 5 kilometer från Satsेरups järnvägsstation samt består av två skiften: hemskiftet och det ungefär 2 kilometer därifrån belägna utskiftet.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att utskiftet måtte bibehållas i kronans ägo och tilläggas kronoparken Ekeröd samt att ett område å hemskiftet, omfattande å en av t. f. extra lantmätaren J. Gordh år 1913 upprättad karta över egendomen ägofigurerna nr 163—188 med en areal av 3.026 hektar med ett saluvärde av 600 kronor, måtte upplåtas till egnahemslägenhet. I fråga om den återstående delen av egendomens hemskifte, vilken åsatts ett arrendevärde av 480 kronor, hava uppskattningsmännen föreslagit, att den skulle ånyo utarrenderas. Sedan Kungl. Maj:ts befallningshavande ifrågasatt, att även denna återstående del skulle försäljas, uppskattades densamma, innefattande ägofigurerna nr 1—162 med en areal av 31.449 hektar, därav 14.317 hektar tomt och åker, 16.680 hektar äng och odlingsmark samt 0.452 hektar impediment, till ett saluvärde av 11,000 kronor, varav 516 kronor 80 öre för växande skog.

Domänstyrelsen har ansett hela hemskiftet böra försäljas, varav ägofigurerna 163—188 till egnahemslägenhet, samt utskiftet förenas med kronoparken Ekeröd.

Jag biträder detta förslag och får på grund därav nu hemställa, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att ett till förra militiebostället $\frac{1}{2}$ mantal Råset nr 2 i Östra Äspinge socken av Malmöhus län hörande område, innefattande ägofigurerna nr 163—188 å ovanberörda karta, må med här ovan angivet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

dels ock att återstoden av egendomens hemskifte, vilken återstod omfattar ägofigurerna nr 1—162 å nämnda karta, må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor.

14:o.

Förra militieboställena $\frac{1}{4}$ mantal Ramsåsa nr 12 och $\frac{3}{8}$ mantal Ramsåsa nr 21 i Ramsåsa socken av Malmöhus län äro gemensamt utarrenderade till den 14 mars 1916 för 2,000 kronor om året. De äro belägna 6 kilometer från Tomelilla järnvägsstation. Från bägge fastigheterna har mark exproprierats för Malmö—Tomelilla järnväg. Denna mark oräknad innehålla fastigheterna följande arealer, nämligen: Ramsåsa nr 12 inalles 83.903 hektar, därav 71.696 hektar tomt och åker, 12.103 hektar äng och 0.104 hektar impediment, samt Ramsåsa nr 21 inalles 58.138 hektar, därav 33.339 hektar tomt och åker samt 24.799 hektar äng. Bägge fastigheterna hava därjämte andelar i en mosse, kallad Sjöbåsmossen. Av Ramsåsa nr 21 har en areal av 21.250 hektar tagits i anspråk för skogsodling.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att ett till Ramsåsa nr 12 hörande skifte, kallat skiftet i Västra mosse och upptagande å en av t. f. extra lantmätaren J. Gordh åren 1912—1913 upprättad karta över denna egendom ägofigurerna nr 92—97 med en areal av 0.927 hektar samt saluvärderat till 400 kronor, måtte upplåtas till eget hem. Det är bebyggt med ett hus, tillhörigt Nils Håkansson, som anmält sig önska köpa detta skifte. Vidare hava de föreslagit, att ett obebyggt område av Ramsåsa nr 21, upptagande å en av bemälde Gordh åren 1912—1913 upprättad karta över denna egendom ägofigurerna nr 66—68 med en areal av 1.303 hektar och värderat till 600 kronor, måtte försäljas på auktion. De hava anfört, att detta område tillhörde den till skogsodling avsatta delen av egendomen och låge söder om järnvägen, men, då utmed spåret hölles öppet ett brandbälte av 30 meters bredd, återstode ej mycket att skogsodla. Hägnad kring området droge ock oproportionerlig kostnad. Om det såldes, bleve järnvägen en naturlig gräns för egendomen.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava instämt i detta förslag.

Även jag biträder förslaget. Det till försäljning föreslagna området från Ramsåsa nr 21 synes på grund av sin form och närheten till järnvägslinjen icke lämpa sig till eget hem. Jag hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

dels att det till förra militiebostället $\frac{1}{4}$ mantal Ramsåsa nr 12 i Ramsåsa socken av Malmöhus län hörande skiftet i Västra mosse må med här ovan an-

[14.]
Ramsåsa nr
12 och 21 i
Malmöhus
län.

givet område från egendomen upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar;

dels ock att omförmälda område om 1.303 hektar må från förra militiebostället $\frac{3}{8}$ mantal Ramsåsa nr 21 i nämnda socken och län försäljas å offentlig auktion till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor.

15:o.

[15.]
Skärnhem nr
1 i Göteborgs
och Bohus
län.

Förra militiebostället 1 mantal Skärnhem nr 1 med $\frac{1}{4}$ mantal Sidseläng nr 1 i Svarteborgs socken av Göteborgs och Bohus län är utarrenderat till den 14 mars 1916 för 1,010 kronor om året. Dess areal är 198.848 hektar, därav 120.646 hektar tomt och åker, 11.170 hektar äng, 56.828 hektar avrösningsjord och 10.204 hektar impediment. Egendomen är belägen 5 kilometer från Dingle och Hällevadsholms järnvägsstationer.

Uppskattningsmännen hava anfört, att en avsevärd del av egendomens åkerareal vore av mindre bördig beskaffenhet; att egendomens ekonomibyggnader ej vore tillräckliga att inrymma vare sig de kreatur, som där skulle kunna framfodas, eller de skördar, vilka vid mera intensivt bruk, än vad nu tillämpades, skulle kunna frambringas; att med anledning därav inemot en tredjedel av den nu under eget bruk varande åkerjorden skulle kunna med fördel fränskiljas och uppdelas till egnahemslägenheter; samt att egendomens belägenhet på fem kilometers avstånd från järnvägsstationerna Dingle och Hällevadsholm, i vilken senares närhet en ganska stor granitindustri bedreves, borde, jämte den mycket lättbrukade jordmänen, berättiga till vidtagande av en dylik åtgärd. På grund därav hava uppskattningsmännen föreslagit, att följande å en av t. f. extra lantmätaren C. Gedde år 1912 upprättad karta över egendomen med röda gränslinjer utmärkta lägenheter måtte säljas:

	Areal Hektar	Saluvärde Kronor
Mejeritomten, litt. B.	1.597	740
Näset, litt. C.	9.491	3,330
Litt. D.	6.995	2,445
Nybygget, litt. E.	4.428	980
Utsikten, litt. F.	6.707	1,240
Nytorp, litt. G.	4.700	1,610
Litt. H.	4.830	1,430
Litt. I.	4.025	1,210
Litt. J.	4.929	1,615
Litt. K.	4.590	1,745
Litt. L.	5.722	1,760

Såsom särskilt villkor för försäljningen har föreslagits, att de olika bruksdelarna skulle tillförsäkras fritt tillträde till ett i egendomens västra del befintligt vattningsställe.

Lägenheterna Utsikten och Nytorp äro bebyggda med kronan tillhöriga hus samt lägenheterna Mejeritomten, Näset och Nybygget med innehavarna tillhöriga bostadshus. De övriga lägenheterna äro obebyggda.

Kungl. Maj:ts befälningshavande och domänstyrelsen hava icke haft något att erinra mot förslaget.

Kammarkollegiet har numera förordnat, att Skärvhem nr 1 och Sidseläng nr 1 skola i jordeboken sammanföras till ett hemman under benämning Skärvhem nr 1 om $1\frac{1}{4}$ mantal.

Under åberopande av vad sålunda förekommit hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att elva, med litt. B—L betecknade lägenheter må var för sig med här ovan angivet område från förra militiebostället $1\frac{1}{4}$ mantal Skärvhem nr 1 i Svarteborgs socken av Göteborgs och Bohus län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med rätt för lägenheternas innehavare att fritt begagna det å egendomens västra del befintliga vattningsställe.

16:o.

[16.]
Stäckelanda
nr 2 Södra i
Älvsborgs län.

Förra militiebostället 1 mantal Stäckelanda nr 2 Södra i Högsäters socken av Älvsborgs län är utarrenderat till den 14 mars 1916 för 1,250 kronor om året. Dess areal är 140.485 hektar, därav 83.368 hektar tomt och åker, 2.189 hektar äng, 51.892 hektar skogsmark och 3.036 hektar impediment. Det är beläget 3 kilometer från Högsäters järnvägsstation.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att följande tre lägenheter måtte upplåtas från egendomen, nämligen: Laskskog eller Lasko med en areal av 18.033 hektar och ett saluvärde av 6,800 kronor, Smitterud med en areal av 17.323 hektar och ett saluvärde av 3,000 kronor samt Maderna med en areal av 17.924 hektar och ett saluvärde av 4,500 kronor. Kartor över dessa lägenheter äro upprättade år 1914 av distriktslantmätaren C. G. Taube. Laskskog och Maderna äro bebyggda med kronan tillhöriga hus. Husen å Smitterud tillhöra Gustaf Valfrid Johansson, som anmält sig önska köpa denna lägenhet. Uppskattningsmännen hava därjämte föreslagit, att en gammal kvinna vid namn Sara Andersdotter skulle förbehållas rätt att under sin återstående livstid utan avgäld bebo ett henne tillhörigt boningshus å Laskskogs ägor samt nyttja tomtplats och kålgårdsland därtill.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava tillstyrkt förslaget.

På grund härav hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att lägenheterna Laskskog, Smitterud och Maderna må var för sig med här ovan angivet område från förra militiebostället 1 mantal Stäckelanda nr 2 Södra i Högsäters socken av Älvsborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med förbehåll beträffande lägenheten Laskskog om rätt för Sara Andersdotter att under sin återstående livstid utan avgäld bebo ett henne tillhörigt boningshus å lägenhetens ägor samt nyttja tomtplats och kålgårdsland därtill.

17:o.

Förra militiebostället 2 mantal Björserud nr 1 och 2 jämte Hagen nr 1, en utjord, i Sundals-Ryrs socken av Älvsborgs län är utarrenderat till den 14 mars 1916 för 1,350 kronor om året. Dess areal är 403.822 hektar, därav 153.589 hektar tomt och åker, 6.687 hektar äng och odlingsmark, 236.652 hektar avrösningsjord och 6.894 hektar impediment. Det är beläget 1 mil från Frändefors järnvägsstation.

[17.]
Björserud nr
1 och 2 med
Hagen nr 1
i Älvsborgs
län.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att följande 10 lägenheter måtte upplåtas från egendomen nämligen: Stinneröd med en areal av 3.866 hektar och saluvärde av 800 kronor; Skogen med en areal av 7.928 hektar och saluvärde av 1,700 kronor; Hällerud med en areal av 9.301 hektar och saluvärde av 1,500 kronor; Nordtorpet med en areal av 9.280 hektar och saluvärde av 1,600 kronor; Kasen med en areal av 9.984 hektar och saluvärde av 1,900 kronor; Hagen med en areal av 12.881 hektar och saluvärde av 2,000 kronor; Sollid med en areal av 12.598 hektar och saluvärde av 1,400 kronor; Huselund med en areal av 17.627 hektar och saluvärde av 1,700 kronor; Högen med en areal av 15.473 hektar och saluvärde av 2,300 kronor; samt Brunnskog med en areal av 11.853 hektar och saluvärde av 1,200 kronor. Kartor äro upprättade av distriktslantmätaren C. G. Taube år 1912 över hela egendomen och år 1913 över samtliga lägenheterna.

Såsom särskilda villkor vid försäljningen hava uppskattningsmännen föreslagit, dels att Anders Häll skall förbehållas rätt att under sin återstående livstid utan avgäld bebo honom tillhörigt bostadshus på lägenheten Hällerud, dels att enahanda förbehåll skall göras till förmån för Johanna Häll, dels ock att innehavarna av lägenheterna Hällerud, Hagen, Sollid, Huselund, Högen och Brunnskog skola förbehållas rätt till fri utfartsväg, lägenheten Hällerud över Nordtorpet och de övriga över stamhemmanet till allmän väg.

Lägenheterna Skogen, Hagen och Högen äro bebyggda med kronan tillhöriga hus, lägenheten Stinneröd med egendomens arrendator tillhöriga hus, lägenheten Nordtorpet med egendomens förutvarande arrendator tillhöriga hus och de övriga lägenheterna med innehavarna tillhöriga hus.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har tillstyrkt förslaget.

Domänstyrelsen har icke haft annat att erinra mot förslaget än att vid försäljning av lägenheterna Hagen och Högen stamhemmanet bör tillförsäkras rätt till fri väg över lägenheterna till en torvmosse.

För egen del biträder jag domänstyrelsens förslag. Jag hemställer alltså, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 1 saml. 37 häft. (Nr 45.)

att ovannämnda tio lägenheter må var för sig med ovan angivet område från förra militiebostället 2 mantal Björserud nr 1 och 2 jämte Hagen nr 1, en utjord, i Sundals-Ryrs socken av Älvsborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar samt med iakttagande av ovan omförmälda, av uppskattningsmännen och domänstyrelsen föreslagna villkor och förbehåll.

18:o.

[18.]
Götlunda nr
5 och 6 i
Skaraborgs
län.

Förra militiebostället 1 mantal Götlunda nr 5 och 6 Nol- och Lillegården i Götlunda socken av Skaraborgs län är utarrenderat till den 14 mars 1916 för 1,230 kronor. Dess areal är 161.443 hektar, därav 63.417 hektar tomt och åker, 6.032 hektar äng, 90.735 hektar avrösningsjord och 1.259 hektar impediment. Det är beläget 3 kilometer från Tidans järnvägsstation.

Uppskattningsmännen hava föreslagit, att följande fyra lägenheter måtte upplåtas från egendomen, nämligen: litt. A, Karlstorp nr 1 om 2.774 hektar, saluvärderad till 1,060 kronor, litt. B, Karlstorp nr 2 om 7.492 hektar, värderad till 1,840 kronor, litt. C, Karlstorp nr 3 om 8.111 hektar, värderad till 2,900 kronor, och utskiftet Katerbomosse om 8.104 hektar, värderat till 1,400 kronor. Lägenheternas områden äro närmare angivna å en av extra lantmätaren E. O. Janson år 1912 upprättad karta över egendomens inägor, varå av bemälda Janson år 1914 tecknats arealbevis angående lägenheterna. Karlstorp nr 1 är försett med byggnader, tillhöriga lägenhetens innehavare J. A. Johansson. Karlstorp nr 2 och 3 äro obebyggda. Å Katerbomosse finnes en kronan tillhörig ladugård, varjämte egendomens arrendator där har under uppförande ett boningshus, varå vid uppskattningsstillfället verkstälts upp-
timring, påläggning av tegeltak samt insättning av dörrar och fönsterbågar. Arrendatorn har för detta hus begärt en ersättning av 400 kronor, som uppskattningsmännen ansett skälig.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava tillstyrkt de föreslagna upplåtelseerna, varvid domänstyrelsen förordat inlösen av det under byggnad varande huset å Katerbomosse, varefter samma hus borde ingå i köpet och saluvärdet å lägenheten höjas till 1,800 kronor.

Jag biträder domänstyrelsens förslag och hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att de till förra militiebostället 1 mantal Göt-
lunda nr 5 och 6 Nol- och Lillegården i Göt-
lunda socken av Skaraborgs län hörande lägenheterna Karls-
torp nr 1, Karlstorp nr 2 och Karlstorp nr 3 samt
Katerbomosse må, sistnämnda lägenhet sedan kronan
inlöst ett boningshus, som boställets arrendator där
har under uppförande, var för sig med här ovan an-
givet område från bostället upplåtas enligt kungörelsen
den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande
av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

19:o.

Förra militiebostället 2 $\frac{1}{4}$ mantal Kungslena nr 1 och 2 Bossgår-
den samt Kungslena nr 3 Lunden i Kungslena socken av Skaraborgs
län är utarrenderat till den 14 mars 1916 för 2,650 kronor om året.
Dess inägoareal är 140.962 hektar, därav 94.380 hektar tomt och åker.
43.306 hektar äng och odlingsmark, 1.412 hektar backar och dylikt
samt 1.864 hektar impediment. Härtill kommer utmark om 109.710
hektar. Det är beläget 13 kilometer från Stenstorps järnvägsstation.

Uppskattningsmännen hava under hänvisning till en av förste
lantmätaren G. A. Borgstedt år 1893 upprättad karta över egendomens
inägor föreslagit, att följande lägenheter måtte upplåtas från egendomen,
nämligen: Mossen, innefattande ägofigurerna nr 491—510 med en areal
av 3.296 hektar, saluvärderad till 1,800 kronor; västra delen av skiftet
Rothugget, innefattande ägofigurerna nr 399—438 och 446—450 med
en areal av 6.782 hektar, värderad till 2,650 kronor; östra delen av
skiftet Rothugget, innefattande ägofigurerna nr 377—398, 439—445 och
451—465 med en areal av 10.961 hektar, värderad till 3,850 kronor;
Höggkullen, innefattande ägofigurerna nr 199—376 med en areal av
13.752 hektar, värderad till 5,000 kronor; samt en av målaren Carl
Forsberg nu brukad lägenhet, upptagande ägofiguren nr 158 med en
areal av 0.133 hektar och värderad till 125 kronor. Lägenheterna
Mossen och Höggkullen äro bebyggda med kronan tillhöriga hus, Rot-
hugget är obebyggt och husen å Forsbergs lägenhet tillhöra A. G. Fors-
bergs stjärnhus. De till Höggkullen jämväl hörande ägofigurerna nr
194—198 borde bibehållas i kronans ägo och husen därstädes användas
till arbetarbostäder.

Kungl. Maj:ts befallningshavande och domänstyrelsen hava till-
styrkt upplåtelse av de därtill föreslagna lägenheterna.

För egen del har jag icke mot förslaget annat att erinra, än att

[19.]

Kungslena nr
1 och 2
samt Kungs-
lena nr 3 i
Skaraborgs
län.

de i skiftet Rothugget jämväl ingående ägofigurerna nr 466, en väg, och 467, ett floddike, tillsammans om 0.323 hektar, synas böra, på lämpligt sätt delade, intagas i lägenheternas områden därstädes.

På grund härav hemställer jag, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att omförmälda fem lägenheter må var för sig med här ovan angivet område från förra militiebostället 2 $\frac{1}{4}$ mantal Kungslena nr 1 och 2 Bossgården samt Kungslena nr 3 Lunden i Kungslena socken av Skaraborgs län upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

20:o.

[20.]
Hasslum nr 1
i Skaraborgs
län.

Förra militiebostället 1 mantal Hasslum nr 1 Sörgården i Skövde socken av Skaraborgs län är utarrenderat till den 14 mars 1916 för 1,110 kronor om året. Dess areal är 97.012 hektar, därav 57.558 hektar tomt och åker, 14.232 hektar äng, 23.768 hektar avrösningsjord och 1.454 hektar impediment. Det är beläget 3 kilometer från staden Skövde.

Uppskattningsmännen hava under hänvisning till en av extra lantmätaren E. O. Janson år 1912 upprättad karta över egendomen föreslagit, att följande lägenheter måtte försäljas, nämligen: ett område, innefattande ägofigurerna nr 87—89 med en areal av 0.650 hektar och ett saluvärde av 375 kronor, samt torpet Sten, innefattande ägofigurerna nr 92—98 med en areal av 2.244 hektar och ett saluvärde av 1,325 kronor. Ifall därjämte torpet Svea eller Granbacken, innefattande ägofigurerna nr 101—114 samt delar av nr 99 och 100 med en areal av 4.512 hektar, skulle säljas, har detsamma åsatts ett försäljningsvärde av 2,300 kronor. Om Svea såldes, borde jämväl ett angränsande område, innefattande ägofigurerna nr 118—124 med en areal av 0.798 hektar och ett saluvärde av 300 kronor, upplåtas. Å Svea finnes en nybyggd ladugård, tillhörig egendomens arrendator, vilken för densamma fordrat 1,200 kronor, vilket pris den enligt domänintendentens åsikt är väl värd.

Kungl. Maj:ts befallningshavande har biträtt uppskattningsmännens förslag. Jämväl domänstyrelsen har förordat detta och därvid tillstyrkt, att även torpet Svea och lägenheten nr 118—124 måtte säljas. Ladu-

gården å Svea borde inlösas och torpets saluvärde höjas till 3,500 kronor. Torpet Stens område borde för vinnande av rakare gräns minskas med 0.2 ar av ägofiguren nr 95.

Jag ansluter mig till domänstyrelsens förslag och hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att ovannämnda fyra, till förra militiebostället 1 mantal Hasslum nr 1 Sörgården i Skövde socken av Skaraborgs län hörande lägenheter må, torpet Svea eller Granbacken sedan kronan inlöst den boställets arrendator tillhöriga nybyggda ladugården därstädes, var för sig med här ovan angivet område från bostället upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

21:o.

Förra militiebostället 1 mantal Björka nr 1 i Östra Fågelviks socken av Värmlands län är utarrenderat till den 14 mars 1916 för 1,000 kronor om året. Dess areal är 134.883 hektar, därav 70.794 hektar tomt och åker, 3.920 hektar äng och odlingsmark, 59.654 hektar skogs- och hagmark samt 0.515 hektar impediment. Det är beläget 4 kilometer från Skattkärrs järnvägsstation. Samtliga hus å egendomen, utom möjligen boningshuset vid huvudgården, tarva ombyggnad. Kostnaderna härför beräknas uppgå till minst en hel arrendeperiods inkomster.

För att kronan må undvika kostnaden för dessa dyrbara byggnadsföretag hava uppskattningsmännen föreslagit, att hela egendomen måtte säljas, styckad i följande åtta lotter, vilka utmärkts å en av Ludvig Engzell år 1913 upprättad kartskiss, nämligen:

	Areal (impedi- ment oräknat) hektar	Saluvärde kronor
A. huvudgården.....	57.913	13,225
B. obebyggd.....	10.590	1,975
C. obebyggd.....	10.245	3,750
D. Lustigkulle.....	21.904	7,905
E. obebyggd.....	11.688	1,750
Fa och Fb. Marieberg..	8.991	1,440
G. obebyggd	11.756	1,550
H. Sjöbergs tomt.....	0.222	50

Byggnaderna å Sjöbergs tomt tillhöra innehavaren av denna lägenhet.

För gemensamt behov hava enligt förslaget undantagits en ägoväg samt båtplats vid Väneren om tillhoppa 1.059 hektar.

Kungl. Maj:ts befallningshavande, vederbörande skogstjänstemän samt domänstyrelsen hava tillstyrkt bifall till detta förslag.

Jag anser utredningen visa, att denna egendom bör i sin helhet säljas. Mot uppskattningsmännens förslag till dess delning i åtta lotter har jag ej något att erinra och hemställer därför, att Eders Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att, sedan förra militiebostället 1 mantal Björka nr 1 i Östra Fågelviks socken av Värmlands län blivit delat i åtta lotter i huvudsaklig överensstämmelse med uppskattningsmännens förslag, lotten A, omfattande huvudgården, må å offentlig auktion försäljas till den högstbjudande under de i brevet den 29 maj 1874 stadgade villkor samt övriga sju lotter upplåtas enligt kungörelsen den 17 oktober 1913 angående grunder för upplåtande av egnahemslägenheter från vissa kronoegendomar.

Statsrådets övriga ledamöter instämde i vad departementschefen hemställt uti de under 1:o—21:o här ovan antecknade ärenden.

Hans Maj:t Konungen behagade härtill lämna bifall samt förordnade, att proposition i dessa ämnen skulle med den lydelse, bil. . . . till detta protokoll utvisar, avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Herman Schlytern.